

BÁCSKAI NAPLÓ

POLITIKAI NAPILAP.

AZ ORSZÁGOS KERESZTÉNYSZOCIÁLIS SZÖVETSÉG BÁCSMEGYEI HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Helyben házhoz hordva negyedévre . . . 1 kor. 80 fill.
Vidéken postán küldve negyedévre . . . 3 kor. 60 fill.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Dr. VERÉB GYULA.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Szabadka, IV., Rakóczi-utca 20. sz. Telefonszám: 300.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Hirdetések Árszabály szerint.

Tisztuljon a helyzet!

Minden különösebb megindulás nélkül megmondjuk a valót, hogy senki emberfia vére nem áhitozunk, senki-ből mártírt nem faragunk, akárhogy hirdeti valaki elveinek tisztaságát. Azt a szomorú tapasztalatot szereztük, hogy vannak az ember életében olyan gyöngye pillanatok, mikor problematikus dicsőségéért az elveket a jól ismert bihari szögre akasztják (lehetnek azok kishegyesi pontok is zombori szegen) és készek még arra is, hogy a kath. magyarság érdekeinek tengelyt akasztanak egy politikailag dekadens érdekszövetség szolgálatában. Avagy hogyan magyarazzuk a martonosi ügyek körül esett szavazásokat?! Mert nem volt talán kimondottan néppárti ügy? De a józan érzékem mégis megsugta volna, hogy itt kath. ügyről van szó, itt a magyarság szupremáciája forog a kockán, itt az óliberálisok lefujt csapata sorakozik egy utolsó nekirusgaskodásra! Már ha bennem néppárti minden izom, minden ideg, minden vércsepp, minden atom, akkor ezek az izmok, ezek az idegek és a tanúságtételre meginterjuholt atomok a martonosi dolgok elbírálásánál is helyesebb utra tereltek volna.

Ennyivel tartoztam „Az utolsó mohikán” című cikknek. Ha az ugynevezett macskakarmolás néha talán mélyebbre hasított, talán elevenbe is vágott, se a bosszu, se más rossz indulat nem vezérelt, hanem az ügy iránt érzett lelkesedésem és az a meggyőződés, hogy Méri, a politikai bohócokról írván, olyan leckéztető formát választott, amely épen Mérinek illett a legrosszabbul. Méri személyét egy fikarcnyival se bántottam, nincs rá okom és jogom, de politikai szereplését bíráló tárgyává teheti minden ember. Ezek után, azt hiszem, Méri ur megért engem; és ha soraim, melyeket méregnek diagnoskált, csak valamicskét gyógyítottak Mérin, én örülök annak a legjobban. Dixi et salvavi animam meam.

Hogy állunk már most a szervezkedéssel? Ha Méri próbálkozása nem sikerült, vegye a zászlót a kezébe egy olyan ember, akinek nagyobb kilátásai vannak az ügy előbbreviteléhez. De eltemetni az eszmét most már nem szabad, ha van bennünk önérzet, tiszta lelkesedés és a nemes ügy iránt egy kevéske érzék.

A vármegye bizottsági tagok közül 75—80 százaléka kereszténynek vallja magát, e 75 százalékból legalább 30 százalék néppárti érzelmű és mégis a néppárt a megyénél nem numerál. Mutassuk meg végre valahára, hogy létezőnk. Követeljük megillető helyünket a megyében is, a politikában is, mindenütt, ahol élet van ebben a megyében, mert mindenütt vagyunk és sehol kisebbség nem vagyunk. Kemény legények is élcelődtek már a néppárton, mint muló jelenségen és azok a legények rég letűntek a bársony székekről, a politikai élet porondjáról, a néppárt pedig él. Hát akkor a mi vármegyei kocapolitikusainak ne tudnók megmutatni, hogy a néppárt e megyében is tud, akar élni és érvényesülni, nem pedig meglapulni, megjuhászknodni.

Szervezkedjünk! Egységben az erő és hatalom. Rázzunk föl, mozgassunk meg minden embert, hogy az eljövendő nagy átalakulások el ne söpörjenek. A szatmári püspök, Boromisza Tibor dr. mondotta: „csak jól szervezett hadsereggel lehet szervezett ellenséggel szemben diadalra számítani.” A kalocsai érsek, Városv Gyula dr. pedig így beszél: „tennünk kell róla, hogy a Regnum Marianumban a gazdasági és szellemi, társadalmi és politikai élet minden vonatkozásában a kath. világnézetnek jogos uralma biztosíttassék.”

A szervezkedés módozatainak megbeszélésére azt tartanók a leghelyesebbnek, ha egy közös gyűlésre jönnének össze Bácskának néppárti elemei, egy a vármegyebizottsági tagok, mint a többi vezető emberek.

Fölkérjük tehát, tán ezek és ezek nevében is beszélhetnénk, Rechner Konrád és Hegedüs Lénárd plébánosokat, hogy hívják össze őket a gyűlést. Ok értik a módját, bírják a munkát, bírják multuk és működésük révén mindenkinek szeretetét, bizalmát.

Szervezkedjünk tehát, amíg időnk van!

A tanítók kettős szavazata. A belügyminiszter új választói törvényjavaslata csak kettős szavazati jogot ad a magyar tanítóknak, vagyis annyit, amennyi a négy középiskola elvégzése után jár. Hogy a tanító e végettségén felül még négy évig a tanítóképzőben tanult, azt a javaslat nem veszi figyelembe, holott például a kereskedelmi iskola három esztendei végzettségét hármas szavazattal honorálja. Hét évi tanulás pedig kevesebb, mint a tanító nyolc évi tanulása.

A főkép értelmi cenzushoz kötött választói jogot őszinte örömmel fogadta a tanítószög, hiszen ez az iskola nagy és erős értékét emeli ki. S mégis megtörténék, hogy ez a javaslat akarná megrövidíteni a tanítót. Mint Budapestről írják, a tanítók -országos mozgalmat indítanak jogos álláspontjuk mellett s a vallás- és közoktatásügyi minisztert fogják felkérni, hogy járjon közbe a belügyminiszternél az ő hármas szavazatuk megadása érdekében.

A tanítóknak ezen méltányos mozgalmára azonban ma tárgyalanná lett, mert Andrássy Gyula belügyminiszter kijelentette, hogy a tanítói oklevéllel bírók szintén hármas szavazati jogot nyernek a törvénytervezetnek részleges módosításainak révén.

A kalocsai érsek és a város.

A kalocsai érsek irt ma Szabadka város tanácsához. A leirat több érdekes tárggyal foglalkozik.

Köszönettel tudomásul veszi az érsek, hogy a tanács az állami iskolákban e hitoktatói teendőket, ahol lehet hitoktatókkal akarja végeztetni, s ezért minden egyes hitoktatónak iskolánként 60 korona díjat utal ki.

Engedélyezi az érsek, hogy a Szent-Teréz plébánia pénztárából a tanyai templomépítési alaphoz 28.000 korona elkülöníttessenek.

A tavankuti egyházi épületeknek felépítéséhez hozzájárul az érseki hatóság a Szent-Teréz plébánia templompénztárából, úgy azonban, hogy a Szent-Teréz plébánia Tavankuton társkegyur legyen, mint társkegyur a tompai templomnál a báró Podmaniczky családdal.

A társkegyuraság mikéntjének meghatározása a további tárgyalások feladata lesz. Vagy felváltva választanak a kegyurak plébánost, vagy a Szent-Teréz plébánia jelöl háromat s a törvényhatóság ezek közül választ.

A tompai templom építését most már vállalatba kellene adni. Az érsek itt a városra bizza a vállalatba adás módját. Szívesen beleegyez azonban abba, hogy a templom építését Nagy Ferencnek adják ki, aki 2300 koronát engedett a költségvetési előirányzatból. Ez kárpotolná Nagy Ferencet a tavankuti templomépítésnél ért veszteségért.

Héber anyanyelv.

Amit eddig a zsidók tagadtak, hogy Magyarországon héber anyanyelvű zsidó nincs, annak most, a választási törvénytervezetnél épen az ellenkezője sült ki. A zsidók ugyanis ezekről a héberanyanyelvű zsidókról is gondoskodnak, s nekik is választói jogot akarnak biztosítani.

Pedig hát ilyen héber anyanyelvű csakugyan nincs. Ezek a mármaros-bereg-ugocsa megyei zsidók, kik magukat héberanyanyelvűeknek vallják, nem héberül, hanem Göethe komiszul elrontott nyelvén beszélnek. Hát ez semmiféle nyelv sem, ez választói jogosultságot nem biztosíthat.

Hiszen erről a nyelvről Kohn Sámuel, a magyarországi zsidók legalaposabb írója is így ír: „e nyelvben (már mint a zsidó-német jargonban) csak az újabb időben ismerték föl az egykoru és régibb német nyelv elavult alakjait.”

Ez különben a zsidók volapükje, a zsidó esperantó, a zsidó világnyelv. Ezen a nyelven a debreceni zsidókántor, meg a szabadkai is megérti lengyel hitsorsosait, beszélget az indiai és franciaországi zsidóval.

Hátha még ennek a nyelvnek is választói jogosultságot ad Andrassy, akkor nem csoda, ha Andrassy fáját alárendelt fajnak tartja a zsidó és felettünk uralomra hivatottnak érzi magát.

Még valamit megállapíthatunk azon hazugságon alapuló törekvésekből, hogy az ugynevezett héberanyanyelvű zsidók is szavazati jogot nyerjenek. A zsidók ugyanis mindig azzal dicsekedtek, hogy minden zsidó, amint hozzájuk telepszik, csupa hálából azonnal megtanul magyarul.

A héberanyanyelvű zsidókra vonatkozó ez a gondoskodás a zsidóknak dicsekvését meghazudtolja és bebizonyítja az 1900 évi statisztikát, hogy 30 százaléka a nálunk élő zsidóknak, csupa faji konzervativizmusból ma se tud magyarul, ezeknek tehát hébernyelv címén kell szavazati jogot biztosítani.

Es a zsidó még dicsekszik azzal, hogy ő nálunk nem nemzetiség, nem tőlünk elűtő faj. Bácsak ne nálunk dicsekednének ilyenével.

Es a magyar parlament még ezt a hébernyelvű zsidót is támogatja a magyarság rovására és segíti őt Magyarország vértelen meghódításában.

Nyílt kérelem

a törvényhatósi bizottsági tag urakhoz.

Szabadka város közgyűlése 1906. év folyamán az összes városi alkalmazottak fizetését felemelte 25 százalékkal és azt a fölemelt fizetést élvezeti is már azóta a város minden alkalmazottja, kivéve a főgimnáziumi három udvarost, névszerint Bacsics Pál, Szaulics Miklós és Franciskovics Jánost akik pedig már 9 éve nyugdíjkepes és így rendes alkalmazottai a városnak.

A dolog úgy történt, hogy eleinte az illetékes hatóság azt is kétségbe vonta, hogy e három udvaros rendes alkalmazott. A főgimnáziumi igazgató fölvilágosítása után belátták, hogy a közgyűlés határozata folytán őket is megilleti a 25 százalékos fizetésemelés. Mikor a fizetésemelésből kihagyott három udvaros kérésével a közgyűléshez fordult, a tanács azt javasolta, hogy adják meg a fizetésemelést e három udvarosnak is, de csak azon föltétellel, hogy ha eddigi munkájukon fölül ezentúl a gimnázium fűtését is magukra vállalják. A közgyűlés ehhez hozzá is járult s határozata a miniszter jóváhagyásában azt mondja, hogy a 25 százalékos fizetésemelés adassék meg a három udvarosnak is, de csak azon föltétel alatt, ha fűtést elvállalják.

Ezen miniszterileg jóváhagyott határozatból kitűnik 1) hogy egészen a három udvaros választására van bizva, elfogadják-e a 25 százalékos fizetés emelést s vele együtt a fűtést, vagy sem; 2) hogy a fűtés mai fizetésük mellett nem köteleességök.

Hogy különben a fűtés nem köteleességök, az kitűnik az 50 éves gyakorlatból is. Időtlen idő óta mindig külön napidíjas fűtők végezték a gimnáziumban a fűtést, sőt ha az udvarosok szükség esetén fűtöttek, azért mindig külön napidíjat kaptak nemcsak a multban, hanem még az idén is, amikor a

november hetedik tanácshatározat számukra 14 napra 42 koronát utalt ki.

Végül a főgimnáziumi igazgató a miniszterileg jóváhagyott szabályrendeletben gyökerező jogánál fogva szabályozta a gimnáziumi udvarosok munkakörét s ezen szabályzatban szó nincs a fűtésről.

Mindebből bizonyos, hogy az udvarosok a gimnáziumot fűteni nem tartoznak, hanem azt a közgyűlés ezen határozata a 25 százalékos fizetésemelés fejében újabb munka gyanánt hárítja rájuk.

Es ebben van ezen három szegény udvaros nagy sérelme. A város minden alkalmazottja élvezeti a 25 százalékos fizetésemelést s ugyan mutassanak ezek egy hivatali is, melynek munkakörét a fizetésemelés fejében növelték volna! Hisz akkor ez nem nagylelkűségből adott fizetésemelés, hanem az újabb munkának megérdemelt bére volna. Ha tehát mindenkinek... fizetését munkatöbblet nélkül emelték, miért kell a fizetésemelésért épen csak a három szegény emberre újabb terhet róni, kiknek összes fizetése havi 40 korona?

Sérelmes tehát ezen kétmértékkel való mérés, de az meg épen a humanus érzést bántó valami, hogy a város ezen három szegény udvaros veritékes munkáján még nyerni is akar.

A gimnázium fűtése ugyanis eddig évenként 600 koronába került. A három udvaros 25 százalékos fizetésemelése fejében havi 10 koronát, egy évben összesen 360 koronát tenne ki. Ha tehát a három udvaros ezen határozatba belenyugodnék, a város kerek 240 koronát nyerne a három szegény ember nehéz munkáján. Vagyis a város egyik kezével adná a nagylelkűt, a másikkal meg 240 koronával gyarapítaná e három ember munkáján a maga kasszáját.

Erthető ezek után, hogy amikor az a három szegény ember hozzám fordult tanácsért, azt ajánlottam nekik, hogy ügyüket ezen megvilágításban adják elő még egyszer a városi közgyűlésnek s nyugodtak lehetnek, hogy a közgyűlés igazságérzete és méltányossága teljesíti majd kérésüket s megadja a fizetésemelést nekik is, úgy mint az összes többi alkalmazottnak, minden föltétel, minden újabb munkatöbblet nélkül.

Jelen kérelem soraimnak is csak egy célja van, kimutatni a nyilvánosság előtt, mily igazságos, mily jogos e három szegény udvaros kérése és mennyire kívánja a humanus érzés, hogy ezt az illetékes tényezők pártfogásukba vegyék.

Böleskey Lajos,
főgimnáziumi tanár.

HIREK.

Munkaközvetítés.

Két női cipészegéd, kik a francia sarok és a varrott munkákhoz értenek, állandó alkalmazást nyerhet Walient József női cipésznél Zomborban

Női szabóság angol munkára, tanone felvétetik Szabadkán, Barth Henriknél I. kör, 68. sz.

Szabó kismunkások kerestetnek zombori előkelő cégekhez.

Borbélyegéd kerestetik Zomborba állandó alkalmazásra. Bővebbet kiadóhivatalunkban.

Kályhastanoncok kerestetnek négyév tanulódőre, teljes ellátással Zomborba, Ugyr István kályhásához.

Fiutanonközvetítés. Kerestetnek az ujvidéki mesterek részéről négy évi ellátásra a következő iparágakra tanoncok: kefekötő, kőfaragó, mozaik, asztalos, oltárépítő asztalos, aranyozó, kézművesprő, könyvkötő, sütő, mézesbábos, kalapos, kötélfontó és üvegkereskedő. Díj nélkül közvetít.

Az ujvidéki ker. szoc. egyesület.

Prokesch tanár helyettesítési ügye.

Tudvalevő dolog, hogy a törvényhatósági közgyűlésünk Prokesch Ignác nyug. tanárt hívta meg az üresedésben levő matematikai fizikai tanszékre. A ker. főigazgató ezen határozat ellenére nevezett tanárnak nem adta meg a tanítási engedélyt. Mint biztos forrásból értesültünk, a magas közoktatási miniszterium nem a főigazgatónak, hanem a közgyűlésnek adott igazat és egy szersmind fényes elégtételt, amennyiben Prokesch alkalmaztatását jóváhagyta. Ehhez nem kell commentár.

— **Dr. Városy Gyula.** Onagyméltósága, egyházmegyénk áldott, jólelkű érseke a szabadkai szent Ferencrendi épülőfélben lévő templomépítési költségeinek fedezésére egy ezer koronát adományozott, mely kegyes adományért ezuton is hálás köszönetét fejezi ki a zárdafőnök.

— **Egy macedoniai a szent Erzsébet szoborra.** Rövid ideje, hogy macedoniai pékek telepedtek le Szabadkán. Szorgalmuk, a jó kenyér csakhamar közismertté tette őket. Akikkel megismerkedtek, azoknak a szeretetét, becsülését is kivívták. Egy ilyen, alig néhány hónapja itt letelepedett macedón, Kosztics Aposztol pék, a magyar asztaltársaság helyiségében 50 koronát adományozott a Szabadkán emelendő árpádházi szent Erzsébet szoboralap javára. Vagyontalan, két keze munkájából élő ember nemes adománya ez. Amellett az adományozó gör. kel. Gazdag, r. kath. bunyevácaink példát vehetnének ettől a derék macedontól. Hány gazdag bunyevác van itt Szabadkán, akiknek 50 korona bizonyára sokkal kevesebb, mint Kosztics Aposztolnak. Kérjük őket, adakozzanak a szoborra vagy Sztantics Károlynál, a szoborbizottság ügyvivő elnökénél, vagy lapunk szerkesztőségében, amely a pénzt a bizottság kezei közé juttatja.

— **Csütörtöki közgyűlés.** Szabadka törvényhatósági bizottságának csütörtöki közgyűlésén eddig alig szerepel fontosabb tárgy. Egyike a legfontosabbaknak a városi új székház építési tárgyában leérkezett belügyminiszteri leirat. Ezenkívül telekmegváltási, illeték törlési ügyek szerepelnek. Gombos Antal h. számtiszt két havi, Vojnits Gábor lovasrendőr háromhavi szabadságot kér.

— **Erzsébetünnep.** A bajai első Kath. Nőegylet csütörtökön, folyó hó 19 én délután három órakor a városi székház nagytermében gyászünnepélyt tart Erzsébet királyasszony halálának tiz éves fordulójára alkalmából. Műsor: 1. Elnöki megnyitó, mondja dr. Koller Imréné elnök. 2. Emlékbeszéd, mondja Magyarász Ferenc titkár. 3. A királyné virágai, Sas Edétől. Szavalja: Kollár Vilma.

— **A kulai Dalárda** 1908. november 21-én a polgári Olvasóegylet helyiségében (Elefánt-szálloda) táncal egybekötött alapszabályszerű dalestélyt rendez. Beléptidij személyenként 1 kor. 20 fill. Felülfizetéseket köszönettel fogadunk és hirlapban nyugtázunk. Kezdeté este 8 órakor. Műsor: Storch M., „Dalra.” Engelsberg A. G., „Aranyelvem.” Lányi Ernő „Dalsokor.” Otto Gyula „Kálózdal.”

— **A nőtisztviselők egyesülete** rendes tagjai részére ingyenes gyorsíró tanfolyam folyó hó 23-án délután fél kettőkor, és az ugyancsak díjtalan francia tanfolyam folyó hó 24 én délután fél kettőkor veszi kezdetét a kereskedő ifjak helyiségében, melyet Freudenberg Zsigmond ur volt szives átengedni, mely szivességért ezuton is hálás

Szabadkán Villamos Vasut és Világítási Részvénytársaság.

Központi telep: SZEGEDI SZŐLŐK. Telefon 108.

Városi üzlet: RUDICS-UTCA 11. Telefon 422.

A n. é. közönség kényelmére Rudics utca 11. sz. alatt városi üzletet létesítettünk, ahol minden a világítást és erőátvitelt érintő ügyek elintéztetnek.

Készítünk: Világítási berendezéseket pontos és szakszerű kivitelben, olcsó árak és kedvező fizetési feltételek mellett.

Erőátviteli berendezéseket forgó áramu motorokkal, melyeknek táplálása nem költségesebb bármely más üzemnél.

Raktáron tartunk: Modern osillárokat, főzőedényeket, (teafőző, kávéfőző, vízmelegítő, tejmelegítő, főzőlapok, vasalók, hajszütővasmelegítő, szivargyújtó stb.) motorokat és mindennemű elektrotechnikai cikkeket.

Ugy a motorok mint a főzőedények a városi üzletben megtekinthetők.

köszönetünket nyilvánítják. Továbbá értesítjük, az egyesület úgy pártoló, mint rendes tagjait, hogy dr. Farkas Ferenc ur jóvoltából színházi kedvezmény rendelkezésükre áll, mire jogosító szelvényt dr. Schádl Bálintné urasszonytól (Délvidéki Közigazgatási bank) kaphatják. Dr. Farkas Ferenc színházi igazgató urnak ügyünk támogatásáért köszönetünket fejezzük ki.

— **A műpártolók háziestélye.** A műpártolók szombati háziestélye iránt nagy az érdeklődés. Az estély műsora a következő: Felolvasás, tartja Lányi Géza; tárogatón kuruc dalokat játszik Nösz József, két táncjelenet, melyeket „A nőgyűlölő” egy felvonásos vígjáték előadása követ. A darabban szerepelnek Ováry Emmuska és Kampós Juczika kisasszonyok, Szuvajcsics Károly és Antal Gábor urak.

— **Kinevezés.** A m. kir. Igazságügyi-miniszter Petonszky László kir. járásbírói s. kezelőt a moóri kir. járásbíróhoz végrehajtóvá kinevezte.

— **Gyujtogatás.** Zentáról írják: Mintha szándékos gyujtogatásból erednének, úgy ütnek ki most egymásután a tüzek. Még meg sem száradhattak a tüzoltóság tömlői, máris újabb tüzesetnél kellett azokat igénybe venni. Tegnapelőtt éjjelután 1 óra tájban olyan időben, amikor mindenki képtelenségnek tartotta volna a tűz kiűrését, megkondukt a vészharang. A vasárnapi tüzeset után ugyanis állandóan esett az eső és utána a hó. Ugy ez a körülmény, mint az, hogy a tűz éjjel ütött ki, önkénytelennül is azt a gondolatot keltik bennünk, hogy a tűz gyujtogatásból eredt, amit a tüzhöz kivonult csendőrök is megerősítenek, mert a frissen esett hóban egészen jól kivehettek egy emberi lábnyomot, amely a tüzeset helyétől egészen a város széléig vezetett s itt elveszett. A károsult Nagybonyi János, akinek 9—10 öl hosszú árpa és zabszalma kazla lett a lángok martaléka.

— **Korcsmai gyilkosság.** Az alkohol ismét vadállattá aljasított egy tizenhétéves suhancot. Vasárnap este Zomborban a Darázi-féle házban mulattak a suhancok, ahol többször szoktak egymásnak találgatni hasonló célból. Ittak, kártyáztak, hogy jobban hevüljön a vér. Oskovits András kártyázás közben összeveszett Parcséti Mihály nevű tizenhétéves társával, aki megvadult állapotban kirántotta revolverét és társát lelőtte.

— **Védekezés az ebvesz ellen.** A földművelésügyi miniszter egy leiratában arról értesíti a törvényhatóságokat, hogy az ebveszettség elleni védekezésre vonatkozólag új rendelet lépett életbe. E szerint veszettség idején a zárlat ezután az eddigi 45 nap helyett 90 nap lesz. A zárttörő és szájkosár nélküli kutyákat a gyeptester 90 napig tartja megfigyelés alatt, még pedig a kutya tulajdonosának költségén. A kutya által megmárt embert az eddigi 8 nap helyett 21 napig tartják megfigyelés alatt. Ha a kutya egy másik kutyát marta meg, a megharapott kutya 80 napig, a maró kutya pedig 8 napig tartandó szoros megfigyelés alatt.

— **A vigyázatlanság áldozata.** Széll Károly, mélykúti fiu, a múlt vasárnap egy hatos flóberrel játszott. Játás közben a megtöltött fegyver elsült, s a golyó átfurta a fiu hasát, akit a szabadkai kórházba hoztak operálás végett. A fiu sebe életveszélyes.

— **Az ismeretlen hulla.** Megirtuk, hogy a teherpályaudvar körül egy ismeretlen ember hullájára akadtak. Ma megállapították a hulla kilétét. Az illető Juhász Sándor, részeges, dologkerülő napszámos.

INNEN-ONNAN.

A Pest-kávéházban, Moric bácsit, a derék markórt megszólítja az egyik vendég.

— Moric bácsi, adja ide, kérem, a Magyarországot.

— Nem lehet, hangzik a szerény felelet, zsidó kézben van.

Bün-e vagy szerencsétlenség?

Zombor, november 16.

Szombaton Abich Milán, sztapári paraszt a zombori vásártéri csárdában idogált, várva a sztapári vonatra. Izlett a karcos, melynek hatása hamarosan feledtette Abrichesal Sztapárt is, vasutat, kötelességét is. Még mindig ivott az atyafi, mikor az általa várt vonat már Sztapár felé járt.

Mit volt mit tenni, gyalog indult el tehát a vasuti sínpar mentén Sztapár felé. Haza azonban nem ért. Másnap reggel a sínnek mellett találták meg levágott lábfejjel, bezuzott fővel halva.

A megtartott helyszíni szemlén Jablonszky rendőr alkapitány vérvonokat keresett, de ilyent nem talált. Lehet, hogy a részeg ember megbotlott, elesett, s nem bírva részegségében felkelni, a sínnek mellett megfagyott s így ment rajta keresztül a sztapári vonat. Nincs azonban kizárva az sem, hogy Abich büntetnek esett áldozatul. A nyomozást ez irányban is folytatják.

Általános meglepetést

kelt, hogy Szabadkán, Deák-utca, Krécsi A. Nándor könyvkereskedésében szépirodalmi újdonságok, zeneművek megjelenésük után azonnal kaphatók.

Most jelent meg! Műveltség könyvtárának VI. kötete a **Társadalom.** Félbőr kötésben 24 korona.

Kínesei Kalendárium 1909. évre, a gyakorlati élet általános utmutatója, kemény kötésben ára: 2 korona.

Ifjúsági iratok, meséskönyvek, képeskönyvek leszállított áron kaphatók.

SZÍNHÁZ.

M ű s o r :

Szerda: Élet iskolája.

Csütörtök: Csókkirály.

Péntek: Császárs katonái, mérs. helyárrakkal.

Szombat: Csókkirály.

Vasárnap: délután félhelyárrakkal Szökött katoná. Este rendes helyárrakkal Tatárjárás.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ **Felekezeti elleni izgatás** címén emelt a szegedi kir. ügyészség panaszt a Szent Antal nyomda kiadásában megjelenő „Nase Novine” egy költeménye miatt, mely az ügyész szerint a zsidóság ellen izgatott volna. A költemény szerzője Petres János, Szent-Teréz plébániai káplán. Az ügyet ma tárgyalta a szegedi esküdtszék, mint sajtó-bíró. Petres János ügyvédje dr. Veréb Gyula kíséretében jelent meg. Az ügyész vehemens vádbeszédben iparkodott az izgatást bizonyítani. Beszéde után dr. Veréb Gyula tagadta jogi szempontból azt, hogy a költeményben izgatás foglaltatnék, majd Petres János mondott tartalmas, a költemény igazát az utolsó betűig beigazoló beszédet. E beszéd hatása alatt az esküdtek Petres Jánost egyhangulag nem bűnösnek mondták ki, mire a törvényszék kimondta felmentő ítéletét.

A csendes Ocean szigetvilága

VOJNICH OSZKÁR utijegyzetei.

Eredeti fénykép felvételekkel.

Ára: füzve 10 korona, kötve 12 korona.

Most jelent meg az 1909-ik évre szóló

Mikszáth-féle ALMANACH

legkedveltebb magyar könyv pompás díszkötésben ára 2 korona. Kapható:

HEUMANN MÓR

könyvkereskedésében

SZABADKÁN, FÖTÉR.

REGÉNY.

KLEOPATRA.

101

— Nem csak egyedül önért jöttem, anyám, szólta Borisz a társalgóba lépve. Neufot grófnét szeretném látni. Mintha nagyon megváltozott volna.

A főnöknő érzéketlen volt mások szenvedése iránt, úgy gondolva, hogy szenvedéseit mindenki legyőzheti imával, mert ez rajta is segített.

— Azt hiszem, unatkozik, hangzott a felelete. Cári fenséged ítélhet majd. Megmondom, hogy jelenjék itt meg.

Kleopatra késedelem nélkül belépett. A főnöknő kitalálta, hogy vissza kell vonulnia. Ketten maradtak, szemközt állva egymással.

— Asszonyom, kezdé Borisz, látni óhajtottam önt.

Kleopatra mosolygott. Mosolya épen oly istennői volt, mint hajdan.

— Eljöttem, hogy megkérdezzem, tehetnék-e önért valamit?

— Még nem mondtam köszönetet fenségednek, szólalt meg Kleopatra, régi bársonyos, mély hangjának visszahangján, fenségednek köszönöm majd a szabadságomat; nem köszöntem meg, mert a szavak gyengén sem fejezhetők volna ki gondolataimat. A szívem nem tudja elmondani azt, amit érez.

Borisz tiltó kézmozdulatot tett, hogy megakadályozza a hálálkodást.

— Es most még mit tehetnék?

— A fiatal nő arca aggodalmas kifejezést öltött.

— Az eljárás nagyon lassu, fenséges uram, szólta Kleopatra. Azt hiszem, még egy évnél is tovább húzódik el.

— Egy év, kiáltott föl akaratlanul a nagyherceg.

— Igen... nem tudom mi bánt, talán a levegő és a mozgás hiánya, vagy a fegyelem... nem tudom... nagyon jók irántam, de nem érzem jól magamat... Es mégis csak akkor távozhatom innen, ha a választ kimondották... Ha egy kicsit siettetni lehetne...

— Egy év, gondolta Borisz, Kleopatrát nézve. Ha itt marad, egy hónap lefolyása előtt meghal.

Kleopatra arcáról hirtelen eltűnt az aggodalom kifejezése. A szeméi bemélyedtek s izzó ujjait a nagyherceg kezére helyezte.

— Ha valamikor valami kis vonzalmat érzett irántam, fenséges uram, mondá Kleopatra nagyon halkán, hangjában oly kifejezéssel, mely Boriszt megremegettette, mondja meg nekik, hogy siessenek, mert meghalok...

— A boldogság, kezdé a nagyherceg csillapítani...

Kleopatra elszánt kézmozdulattal félbeszakította:

— Mondtam már fenségednek hat hét előtt; ma megismételtem: meghalok; siessenek, ha akarják, hogy élve menjek ki innen.

Visszavonta ujjait, s néhány lépést hátrált.

— Sokáig fog élni, szólalt meg Borisz, azzal a megnyerő édességgel, mely ellenhatatlanná tette. Sokáig fog élni, de ez nem ok arra, hogy elveszítsen egy jelent. Az ön rendelkezése szerint fogok cselekedni.

— Fizesse meg az Isten, fenséges uram! A tábornok és ön az én igaz barátaim.

Nem beszélt már Ulrikról! Boriszt ez meglepte, de hát ő nem terelhette a társalgást Alsenre.

— Isten önnel, bucsuzott játszai hangon.

— Isten önnel, fenséges uram, felelte Kleopatra. E világban már nem látjuk egymást viszont, mert innen csak azért megyek majd ki, hogy megházasodjam és még az nap elutazzam...

— Ugy hát Isten önnel, szólit megegyeszer a nagyherceg, hosszasán nézve Kleopatrára. Sohasem feledem el az ön szeméit... sem az ön mosolyát. Ön nem azok közé tartozik, akiket felednek, asszonyom... Legyen boldog!

(Folyt. köv.)

HIRDETMEYNY.

A Raichl-féle keramit- és géptéglagyár részvénytársaság ezennel közzé teszi, hogy **folyó hó 23-án délelőtt 11 órakor** a Szabadkai Takarékpénztár és Népbank helyiségében

rendkívüli közgyűlést

635-1-1

tart, melyre a t. részvényeseket ezennel meghívja.

Tárgy:

A részvénytársaság feloszlásának elhatározása.

Beszerezhető

Kézi munkához
anyag.

Női és leány
felsőkabát.

Szörmeboa
és muff.

Sárcipó.

Fehérnemű.

Téli alsó trikó.

Ágy- és asztalnemű.

Esőernyő 624-4-2

Schulhoff Albertnál

Szabadka, Piac-tér.

Telefon 248. szám.

Lapunk kiadóhivatalában

megrendelhető:

HÁREMNO.

Bácskai tárgyú regény.

Irta: Dugovich Imre.

Ára 2 korona.

A MI IGAZ HITÜNK.

Irta: Hiersch Ágoston.

Ez a munka az óriási német katolikus irodalomban is jelentős helyet vívott ki magának, s Körnöczy Ernő zamatos szép magyar nyelvű fordításban méltó arra, hogy a mi litteraturánkban is tért hódítson. — S mit foglal magában a könyv? Mikor olvassuk, úgy érezzük magunkat, mintha angyal szárnyak emelnének a magasba, a honnan egy pillantással áttekinthetjük mindazt, mi szent hitünkben foglalva van. Méltó, hogy helyt találjon minden kath. könyvei közt, legyen az ifju vagy felnőtt.

Ára füzve 40 fillér, egész vázonba kötve 70 fillér.

Megrendelhető:

a Szent Antal Nyomda- és Irodalmi-vállalat mint szövetkezetnél Szabadkán, Rákóczi-u. 20.

Van szerencsém a n. é. vevőközönségnek szíves tudomására hozni, hogy a saját méhészetemben a legjobb és legtisztább

MÉZEK

kaphatók kilógramonként a következő árak mellett:

Akácfa-méz I.-ső rendű 1 K 40 f.
" II.-od rendű 1 " 20 "
Vegyes virágméz I.-ső rendű 1 " — "

Teljes tisztelettel

Berkes András

méhész.

(a Városligettel szemben).

630 11-2

Kiadó lakások

1909. febr. 1-re 3 szobás udvari uri lakás villanyvilágítással és megfelelő mellékhelyiségekkel. Teljesen különálló

és

1 udvari szoba konyhával.

Tudakozódhatni Schaffer Mihály, főgimn. tanárnál IV. kör, Pázmány-u. 37. szám alatt.

634-5-2

Hirdetéseket jutányos áron felvesz lapunk kiadóhivatala

Rákóczi-utca 20. szám.

Kőműves és ácsmesteri vizsgára

biztos sikerrel készít elő

Gombos Lajos építési irodája

(Bárány-köz, Kecskés-ház mellett).

Továbbá elvállal tervezéseket és leszámolásokat, valamint építkezéseket is jutányos áron.

561-20-12

A főtisztelendő Papság figyelmébe!

Tisztelettel értesítjük a Kalocsa-megyei főtisztelendő Papságot, hogy alantjegyzett nyomtatványok egyházmegyénkben előirt szöveggel raktárunkon készen állanak s így azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy megrendelés esetén azokat postafordultával szállíthatjuk. Megrendelésnél elegendő a raktári szám jelzése.

Rak-tári sz.	A nyomtatvány megnevezése	Ára		Rak-tári sz.	A nyomtatvány megnevezése	Ára	
		kor.	fill.			kor.	fill.
1	Kereszteltek anyakönyve (merített papíron)	ivenként	08	19	Kivonat a kereszteltek anyakönyvéből (mer. papír)	50 drb	1 50
2	Bérmáltak anyakönyve	"	08	20	Születési bizonyítvány polgári házasságkötéshez	50 drb	1
3	Egybekeltek anyakönyve	"	08	21	Bérmacédula	50 drb	20
4	Meghaltak anyakönyve	"	08	22	Kivonat az egybekeltek anyakönyvéből (mer. papír)	50 drb	1 50
5	Misealapítványok naplója	"	05	23	Kivonat a meghaltak anyakönyvéből (mer. papír)	50 drb	1 50
6	Cselekvő és szenvedő állapot az alapítványozott szent misék pénztáráról	"	06	24	Családi értesítő	50 drb	1 50
6a	Számadás az alapítványozott szent misék pénztáráról, belv	"	06	25	Eljegyzési értesítés	50 drb	1
6b	Számadás az alapítványozott szent misék pénztáráról, külv	"	06	25b	Insinuatio sponsalium	50 drb	1
7	Kegyes alapítványok naplója	"	05	26	Dimissio	50 drb	1
8	Kegyes alapítványok pénztári számadása belv	"	06	27	Alapító levél	25 drb	1
8a	" külv	"	06	28	Nyugtanyakönyvecke az egyh. pénzt. adószáma	25 drb	1
9	Templompenztári napló	"	05	29	Tabell. Relatio de Visitatione Vice archi diacon.	10 péld.	40
10	Templompenztári számadás külv	"	06	30	Latin misejegyzék	10 iv	40
10a	belv	"	06	31	Párber napló	10 iv	40
11	Relatio de statu Parochiae	10 péld.	40	32	Kötelezvény	50 drb	1
12	Consignatio conjugum in divortio viventium	"	40	33	Gyónó cédula	500 drb	2
13	Consignatio illorum, qui religionem mutarunt	"	40	34	Esketési bizonyítvány anyakönyvi bejegyzéshez	50 drb	1
14	Consignatio mixtorum matrimoniorum	"	40	35m	Eljegyzési szerződés (magyar szöveg)	50 drb	1
15	Tabell. conspectus matrimoniorum mere civil.	"	20	35n	" (német szöveg)	50 drb	1
16	Értesítvény népoktatási intézetekről	"	40	35b	" (bunyevác szöveg)	50 drb	1
17	Informatio de Capellanis	"	30	36	Jegyések anyakönyve (merített papír)	ivenként	08
18	Informatio de Parochis	10 péld.	40	37	Hirdetési bizonyítvány	50 drb	1
				38	Rapulare	10 iv	60
				39	Iktató- és kiadókönyv	100 iv	2 50

Ki nyomtatvány-szükségleteit nálunk szerzi be, nemesak olcsón és gyorsan jut izléses nyomtatványokhoz, hanem ez által a keresztény eszméknek sajtó útján való terjesztését is elősegíti, miért is kérjük a főtisztelendő Papság kegyes pártfogását.

Szabadka, 1908 július 1.

Szent Antal Nyomda- és Irodalmi-vállalat m. sz. IGAZGATÓSÁGA.

Nyomatott a kiadótulajdonos, Szent Antal Nyomda- és Irodalmi-vállalat mint szövetkezet könyvnyoradjában Szabadkán.